

Een problematische familie in Donderdeel

Rolbeschrijving Wieteke, de gezinsvoogd, ronde 1

Functie

Wieteke, je bent werkzaam als hulpverlener bij een gecertificeerde instelling, 'Samen Veilig'. Jullie taak is het beschermen van kinderen en jeugdigen die in onveilige omstandigheden leven of gehinderd worden in hun ontwikkeling. Als er ernstige zorgen zijn over kinderen in een gezin schakelt jeugdhulpverlening de Raad voor de Kinderbescherming in.

Als de veiligheid of ontwikkeling van het kind in gevaar komt kan de Raad (na onderzoek) de kinderrechter verzoeken om een kind onder toezicht te stellen (OTS). Het ouderlijk gezag over de kinderen wordt daardoor beperkt. Het gezin krijgt dan begeleiding van een gezinsvoogd; iemand zoals jij. Het doel van de ondertoezichtstelling is dat de ouder(s) na bepaalde tijd zelf de opvoedingsverantwoordelijkheid weer kan opnemen.

Gezin M. bestaat uit een moeder (weduwe) met drie dochters die al jaren in beeld is bij de hulpverlening. De dochters zijn 17, 15 en 10 jaar. De twee oudsten hebben al 2 jaar een onder toezichtstelling (OTS). Je hebt recent geadviseerd om de OTS niet te verlengen: de oudste dochter is al bijna 18 en de 15-jarige en 10-jarige dochter gaan keurig naar school.

Professionele opvatting

Kansen pakken

Jij hebt in je werk vaker te maken met Roma gezinnen. Je hebt ervaren dat zij ongelofelijke overlevers zijn, alles aanpakken en geen scrupules kennen. Als er een kans ligt, dan pakken ze hem. Vanuit dat besef werk je. Zij pakken kansen. Als dat helpt om de goede kant op te gaan, dan ben jij bereid om daar aan mee te werken. En gaat het niet de goede kant op – dan zeg je nee.

Cliënt centraal

Hoewel de hulpverlening afgedwongen is, werk je als professional altijd vanuit de autonomie van de cliënt en met respect voor de cliënt. Van cliënten wordt verwacht dat ze zo veel mogelijk zelf regie voeren, daar waar het kan. Natuurlijk besef jij ook dat de cliënt niet altijd de waarheid spreekt maar daar deal je mee. Als hulpverlener ben je een 'motivatiezoeker'. Mensen kunnen ook in een crisis denken in oplossingen. Zeker ook als ze hun netwerk erbij vragen, bedenken ze oplossingen die beter aansluiten bij hun behoeften.

De werkwijze van je organisatie

In jouw organisatie werk je zelfstandig maar er zijn heldere verplichte professionele kaders om blinde vlekken uit te sluiten. Jij verzamelt informatie maar de weging, het bepalen van de strategie naar een gezin of de risicotaxatie doe je samen met een gedragswetenschapper of een teamlid. Dat is verplicht. Je mag zo'n belangenweging niet alleen maken. Hier staan ook afspraken in rondom privacy. Jouw beroepsmatige houding is vastgelegd in de beroepscode. Je bent verplicht lid zijn van de SKJ, het beroepsregister, en je moet je registratie bijhouden.

Multidisciplinaire samenwerking

Als het nodig is, sluit je aan bij een multidisciplinair overleg. Dat gebeurt af en toe. Het valt je op dat in zo'n overleg wel erg veel informatie wordt uitgewisseld. Bij jouw beroepscode is privacy erg belangrijk. Je kunt in een overleg zonder de cliënt geen dingen melden die met de cliënt zijn besproken.

Ook valt je op dat anderen jou en je collega's vaak als naïef zien. In het omgaan met de Romafamilies roepen anderen dat jullie in elk toneelspel mee gaan. 'Die families zeggen alles om de OTS af te wenden'. Vooral de leerplichtambtenaar beticht jou van naïviteit.

Die wantrouwige instelling is nu precies waar het mis gaat in het contact met deze families. Jouw professionele loyaliteit ligt bij de kinderen. Je gebruikt de OTS om verbeteringen voor elkaar te krijgen. De gezinnen weten dat uithuisplaatsing dreigt als ze het niet anders doen. Maar de anderen willen vaak te snel. Voor uithuisplaatsing zijn zware gronden nodig. Alleen bij werkelijke bedreiging voor het kind kan je verzoeken om uit huis plaatsing. Die grond is er niet vaak. En het is ook niet persé in het belang van het kind. Een OTS is al zwaar genoeg. De banden met de familie moeten in stand blijven.

Casus gezin M.

Over een uurtje is er casusoverleg over gezin M. Op verzoek van Marleen, de gemeentelijk regisseur, sluit je dit keer ook aan bij het overleg.

Het plan van aanpak dat je voor dit gezin heb opgesteld is grotendeels uitgevoerd. Voor jou staat het belang van de kinderen centraal. Je bent in gesprek met de 17-jarige dochter en hebt samen met haar naar de toekomst gekeken. Daar heb je lol in. Ze wil naar school, maar voelt zich daar gediscrimineerd. Jij motiveert haar om de tanden op elkaar te zetten. Dit meisje kan een voorbeeld worden voor andere Romameisjes als ze de kracht heeft om zichzelf te blijven én mee te doen in de maatschappij. Je hoop dat de andere professionals dit ook gaan zien.

Jij baalt van de wantrouwige instelling die iedereen heeft naar dit gezin toe. Je ziet een meid met power, die zelfstandig is en van alles heeft uitgezocht over haar toekomst. Daar past geen OTS meer bij. Wat de 15-jarige betreft: ook daarmee gaat het redelijk goed.

Rolbeschrijving Wieteke, de gezinsvoogd, ronde 2

Wieteke, je hebt gehoord dat een medewerker van de gemeente bedreigd is door de heer V. Je bent van mening dat alle professionals één lijn moeten trekken en zeggen: hier ga je echt te ver. Maar dat betekent dat de deur bij de familie M. waarschijnlijk ook dichtgegooid wordt. Mevrouw M. is immers de zus van V. Daarmee verlies je ook het waardevolle contact dat je met de meisjes heb en ben je als hulpverlener uit positie.

Ondertussen begin je je af te vragen hoe broer V. zich eigenlijk gedraagt naar moeder M. en haar dochters toe. Je bent altijd alert op signalen van huiselijk geweld en dwang, maar hebt die bij de meisjes nooit gezien. Nu je ziet hoe agressief M. is wil je dit toch met de meisjes zelf bespreken. Dat is erg lastig; daarvoor moet je het vertrouwen houden en in contact blijven.